

Bilag D

Tal fra Ankestyrelsen

Arbejdstilsynet har i forbindelse med Soldaterlegatets analyse bedt om et overblik over antallet af retssager på området i perioden 2014 og frem.

Der verserer aktuelt 20 sager for domstolene¹, hvor Ankestyrelsen er stævnet med påstand om anerkendelse af en psykisk erhvervs sygdom enten efter arbejdsskadeloven eller efter særloven.

Der er pr. 30. oktober 2019 faldet dom i ni retssager anlagt mod Ankestyrelsen, hvor Ankestyrelsen er blevet frifundet i de otte. I den seneste dom er Ankestyrelsen frifundet efter arbejdsskadeloven, men dømt efter særloven.²

Derudover har vi registreret oplysninger om 16 hævdede retssager siden 2012, hvor Ankestyrelsen har været stævnet, men hvor sagsøger (veteranen) har hævvet retssagen, inden retten har taget stilling til sagen.³

Tablet over antal afgørelser i veteransager efter at særloven trådte i kraft i 2014

Arbejdstilsynet har anmodet om et overblik over, hvor mange sager om anerkendelse af veteraners psykiske arbejdssager Ankestyrelsen har behandlet, siden særloven blev vedtaget i april 2014 samt udfaldet af sagerne.

Oprettelses år i Ankestyrelsen	2014	2015	2016	2017	2018	2019 (pr. 1/10)
Bortfald på grund af klageren	0	1	0	-	-	-
Hjemvisning	3	12	3	3	1	3
Stadfæstelse	13	76	64	73	35	56
Ændring/ophævelse	1	2	8	2	1	0
I alt	17	91	75	78	37	59
Omgørelsesprocent	24 %	16 %	15 %	6 %	5 %	5 %

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem.

Note: Tabellen er en opgørelse over, hvor mange sager, der er oprettet i et år og som er afgjort i samme år eller i senere år. Det betyder at der er enkelte afvigelser i tallene i 2014, 2015 og 2016 ift. den oprindelige artikel i Nyt fra Ankestyrelsen nr. 1 2017⁴. Herudover er det en opgørelse over antal personer og ikke antal sagsnumre.

Omgørelsesprocenten er antallet af hjemviste og ændrede sager set i forhold til alle realitetsbehandlede sager. Realitetsbehandlede sager er hjemviste, ændrede/ophævede og stadfæstede sager. Her tæller afviste/henviste sager altså ikke med.

¹ Pr. 30. oktober 2019

² For en gennemgang af de ni domme og Ankestyrelsens vurdering af dommene henviser vi til bilag A.

³ For mere uddybende omkring de verserende og hævdede retssager henviser vi til bilag A og B.

⁴ Artikel: Veteraner og anerkendelse af psykiske skader som arbejdsskade.

Tabel over antal second opinion sager som Ankestyrelsen har behandlet

Arbejdstilsynet har også anmodet om et overblik over, hvor mange sager om second opinion Ankestyrelsen har behandlet og resultatet af behandlingen.

Tabel over sager med second opinion – afgørelsesår	2019 (pr. 1/10)
Stadfæstelser (1 sag er hjemvist efter arbejdsskadeloven, men stadfæstet efter særloven)	60
Hjemvisning	1
I alt	61
Omgørelsesprocent	2 %

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem.

Note: Tabellen er en opgørelse på afgørelsesåret, og det er en opgørelse på antal personer (og ikke antal sagsnumre). Second opinion blev indført som forsøgsordning pr. 1. januar 2018.

Omgørelsesprocenten er antallet af hjemviste og ændrede sager set i forhold til alle realitetsbehandlede sager. Realitetsbehandlede sager er hjemviste, ændrede/ophævede og stadfæstede sager. Her tæller afviste/henviste sager altså ikke med.

Ankestyrelsens principafgørelse 23-19 om arbejdsskade - ændret forklaring - bevisvurdering - ulykke - erhvervssygdom

Principafgørelsen fastslår

Når arbejdsskademyndighederne tager stilling til, om en ulykke eller en erhvervssygdom kan anerkendes som en arbejdsskade, tages der udgangspunkt i sikredes egne forklaringer. I sager om ulykker kan det vedrøre forklaringer om hændelsesforløbet, og i sager om erhvervssygdomme kan det vedrøre forklaringer om den arbejdsmæssige belastning. Det er sikrede, som har bevisbyrden for, at kriterierne for anerkendelse er opfyldt.

Sikredes oprindelige forklaring lægges som udgangspunkt til grund, fordi der er en formodning for, at tidsnære oplysninger indeholder den mest korrekte beskrivelse. Efterfølgende ændringer kan være et udtryk for sikredes efterrationalisering eller erindringsforskydning.

Når sikrede efterfølgende ændrer sin forklaring, skal der foretages en vurdering af, om

- forklaringen er en uddybning eller en præcisering, der kan indeholdes i den oprindelige forklaring,

eller

- om der er tale om en forklaring, der ikke kan indeholdes i den oprindelige forklaring.

Hvis en ændret forklaring ikke uddyber eller ikke kan indeholdes i den første forklaring, kan den ikke lægges til grund, medmindre den understøttes af vidner, arbejdsgiver eller andre relevante oplysninger.

Følgende forhold kan indgå i vurderingen af, om der er tale om en uddybende, præciserende eller en ændret forklaring, og om de nye oplysninger understøttes af sagens øvrige oplysninger:

- Er den oprindelige forklaring lang og udførlig
- Har sikrede oprindeligt haft mulighed for at svare detaljeret i den oprindelige beskrivelse
- Indeholder den nye forklaring alene præciseringer eller nuancer, der kan indeholdes i den oprindelige beskrivelse, udfylder den oplagte huller eller mangler ved den første forklaring, eller indeholder den væsentlige omstændigheder, som ikke tidligere er nævnt

- Afgives den nye forklaring i nær tidsmæssig tilknytning til den oprindelige forklaring eller langt senere, eksempelvis først i forbindelse med en klage

- Indeholder den ændrede forklaring nye eller ændrede faktiske oplysninger, som kan understøttes af forklaringer fra vidner, arbejdsgiver, kolleger eller andre

Hvis der er modsatrettede oplysninger om de faktiske forhold, foretager myndighederne en bevisafvejning ud fra disse forhold. Dette gælder generelt ved behandlingen af en arbejdsskadesag.

De konkrete sager

I sag nr. 1 vurderede Ankestyrelsen, at der skulle lægges afgørende vægt på sikredes oprindelige forklaringer i 2013 og 2016, om at han ikke havde haft psykiske gener i forbindelse med, at han havde været udsendt som soldat til Kroatien i 1993/1994, men først fra 2012. Disse oplysninger fremgik bl.a. af journal fra psykiatrien og en psykiatrisk speciallægeerklæring. Sikrede ændrede denne forklaring i forbindelse med undersøgelse ved speciallæge i 2018 (second opinion), hvor han oplyste, at de psykiske gener debuterede inden for to år efter hjemsendelsen i 1994. Der var hverken lægelige eller øvrige oplysninger, som støttede op om denne forklaring. Ankestyrelsen vurderede, at der var tale om en ændret forklaring om debut og sygdomsudvikling, som var i modstrid med de tidligere forklaringer og derfor ikke kunne indeholdes i de tidligere forklaringer ved undersøgelse i 2013 og 2016.

I sag nr. 2 vurderede Ankestyrelsen, at der måtte lægges mest vægt på de oprindelige beskrivelser af hændelsesforløbet og fandt derfor ikke, at tilfældet kunne anerkendes som en arbejdsskade. Sikrede havde oprindeligt oplyst i et spørgeskema til forsikringsselskabet, at hun i forbindelse med løft af en barnevognskasse sank sammen med et voldsomt smæld i ryggen. I forbindelse med Sikringsstyrelsens behandling af sagen, oplyste sikrede efterfølgende, at hun også var gledet. Der var ikke beskrevet et ulykkestilfælde i anmeldelsen, i spørgeskemabesvarelsen eller i klagen. Ankestyrelsen vurderede, at sikrede ændrede sin forklaring, da hun efterfølgende oplyste, at hun gled.

Baggrund for at behandle sagen principielt

Ankestyrelsen har behandlet sagen principielt. Årsagen er, at vi ønsker at udmelde hvilke elementer, der skal indgå i vurderingen af, om en senere forklaring er en ændret forklaring eller en uddybning eller præcisering af en oprindelig forklaring.

Principafgørelse U 3-88 er indarbejdet i nærværende principafgørelse (sag nr. 2).

Ankestyrelsen har behandlet 2 sager principielt. Det har vi gjort for at afklare hvilke elementer, der skal indgå i vurderingen af, hvilken forklaring der skal lægges til grund ved en afgørelse.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Lov om arbejdsskadesikring (arbejdsskadeloven), senest bekendtgjort i lovbekendtgørelse nr. 216 af 27. februar 2017, som er ændret ved lov nr. 706 af 8. juni 2018.

- § 5, om arbejdets forhold
- § 7, om erhvervssygdomme

Praksis

Kasserede:

Følgende principafgørelser er kasserede og gælder ikke længere:

U 3-88 om ændret forklaring. Praksis er indarbejdet i denne principafgørelse (sag nr. 2).

Sag nr. 1, j.nr. 19-4511

Den konkrete afgørelse

Du har via din advokat klaget over Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om afslag på anerkendelse af posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD) som erhvervssygdom og som omfattet af særloven for tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret PTSD (særloven). Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgjorde sagen den 25. oktober 2018.

Der er indhentet en second opinion-erklæring i din sag den 10. april 2018.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Vi kan ikke anerkende, at du har PTSD, som følge af arbejdsmæssige belastninger.

Du kan derfor ikke få erstatning eller andre ydelser efter arbejdsskadeloven.

- Vi kan ikke anerkende, at du har PTSD som er omfattet af særloven.

Du kan derfor heller ikke få erstatning eller godtgørelse efter denne lov.

Det betyder, at vi stadfæster Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse, da vi er kommet til samme resultat.

Begrundelsen for afgørelsen om, at din psykiske sygdom ikke er omfattet af arbejdsskadeloven

Vi vurderer, at der ikke er tidsmæssig sammenhæng mellem dine arbejdsmæssige belastninger under din udsendelse til Kroatien i perioden august 1993 til februar 1994 og udviklingen af din PTSD.

Hvad er afgørende for resultatet

Vi er opmærksomme på, at en speciallæge i psykiatri i speciallægeerklæringen den 4. juli 2016 har stillet diagnosen personlighedsmæssig ændring efter katastrofeoplevelse.

Vi er desuden opmærksomme på at en speciallæge i psykiatri i second opinion-erklæringen den 10. april 2018 har stillet diagnoserne personlighedsmæssig ændring efter katastrofeoplevelse og PTSD. Det fremgår af erklæringen, at du har haft psykiske symptomer siden hjemsendelsen i 1994 og at du i løbet af de efterfølgende 2 år udviklede symptomer relateret til PTSD, og at symptomerne accentuerede i 2013.

Du har oplyst, at du under din udsendelse blandt andet var udsat for en mineulykke ved Savafloden, hvor du skulle bevogte en immobil PMV efter den havde påkørt en pansermine. Du har været vidne til etniske udrensninger i området, græsarealer der var klassificeret som minefelter, beskydning langs en vej du løb over, samt at en beruset serbisk militssoldat stak sit gevær i maven på dig.

Forsvaret har bekræftet de arbejdsmæssige belastninger og oplyst at trusselsniveauet generelt var højt.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har tidligere behandlet din sag og afviste den 8. november 2017 at anerkende din psykiske sygdom med henvisning til, at du ikke havde udviklet fuld PTSD indenfor få år efter hjemkomsten. Vi har ikke tidligere behandlet din sag.

Vores vurdering i forhold til PTSD

Vi er opmærksomme på, at det fremgår af second opinion-erklæringen af 10. april 2018, at du har haft psykiske symptomer siden hjemsendelsen i 1994 og at du i løbet af de efterfølgende 2 år udviklede symptomer relateret til PTSD, og at symptomerne accentuerede i 2013.

Vi er ikke enige i, at du har udviklet PTSD som følge af dine arbejdsmæssige belastninger under udsendelsen til Kroatien, idet vi vurderer, at sagens øvrige oplysninger modsiger, at du har udviklet PTSD i tidsmæssig sammenhæng med din udsendelse.

Vi lægger i den forbindelse vægt på, at det i journalen fra Psykiatrien er noteret, at du ved samtale den 11. november 2013 mente, at du altid havde været psykisk rask. Det fremgår, at du havde klaret dig godt, med ledende stillinger og ikke på nogen måde havde været ustabil. Du medgiver under samtalen, at du nok var forandret, efter at du var udsendt til krigszonen, men at du ikke opfattede dig selv som syg.

Det fremgår, at du ikke oplevede nogen symptomer af nogen art efter du kom hjem fra Kroatien, og at det først var i forbindelse med din livskrise i 2012, hvor du havde problemer med arbejdet, dit firma og din kæreste, at du oplevede magtesløshed og afmagt. Da du søgte læge var du selvmordstruet og følte dig deprimeret.

Det fremgår videre af journalen, at du ved samtalen fremstod umiddelbart rask, måske i aktuel krise, med lette personlighedsforandringer, men ikke med nogen egentlig aktuel akut PTSD.

Vi lægger også vægt på, at du ved undersøgelsen den 4. juli 2016 oplyste, at du debuterede med psykiske symptomer i 2013, hvor du blev ramt af flashbacks, selvmordstanker, tristhed, håbløshed, angst, utryghed og svære søvnforstyrrelser.

Vi vurderer ligesom Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, at second opinion-erklæringen ikke udgør en uddybning af de tidligere forklaringer i din sag, men derimod er en ændring af den oprindelige forklaring om debut og sygdomsudviklingen.

Bevismæssigt har oplysninger afgivet tættest på belastningens ophør større troværdighed og dermed vægt, end oplysninger afgivet på et senere tidspunkt.

Vi vurderer derfor, at der ikke er dokumentation for at du har haft PTSD tidligere end 2013 og at der derfor ikke er tidsmæssig sammenhæng til de arbejdsmæssige belastninger du var udsat for ca. 19 år tidligere i 1993/1994.

Vi anerkender derfor ikke din PTSD efter fortegnelsen over erhvervssygdomme. Vi vurderer, at din psykiske sygdom heller ikke vil kunne anerkendes, hvis den forelægges for Erhvervssygdomsudvalget.

Om reglerne

Krav for at anerkende PTSD

Vi kan anerkende PTSD, hvis man har været udsat for exceptionelt truende eller katastrofeagtige belastninger under arbejdet.

PTSD og betingelserne for anerkendelse er nævnt i fortegnelsen over erhvervssygdomme under punkt F. 1.

Krav for at stille diagnosen PTSD

En person skal have været udsat for belastende begivenheder af exceptionelt truende eller katastrofeagtig karakter for at få stillet diagnosen PTSD. Det gælder, uanset om sygdommen kan anerkendes som en arbejdsskade eller ej.

Hvis diagnosen PTSD skal stilles, er der krav til:

- traumets karakter
- reaktion og symptomer
- hvornår symptomerne er opstået.

For at kunne stille PTSD skal du have været udsat for exceptionelt truende eller katastrofeagtige belastninger.

Du skal desuden have symptomer i form af:

- flashbacks, påtrængende erindringer, mareridt eller stærkt ubehag, når du bliver mindet om belastningerne og
- at du undgår alt, der minder om belastningerne og
- at du helt eller delvist fortrænger de belastende oplevelser, er psykisk overfølsom, har problemer med at sove og med koncentrationen eller er irriteret og vagtsom

Dine symptomer skal optræde senest inden for 6 måneder efter, du har været udsat for belastningerne, og sygdommen skal være fuldt ud til stede inden for få år. Efter en konkret vurdering kan diagnosen også stilles, hvis der ikke er symptomer indenfor 6 måneder, men sygdommen er fuldt tilstede inden for 1-2 år og også hvis der er symptomer indenfor 6 måneder, men sygdommen først er fuldt ud tilstede indenfor 3-4 år.

De præcise diagnosekriterier for PTSD står i WHO's internationale sygdomsklassifikation nr. 10 (ICD-10). Det er de officielle diagnosekriterier i Danmark.

Du kan læse mere om anerkendelse PTSD i Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vejledning om erhvervs-sygdomme.

Fortegnelsen over erhvervsygdomme

Sygdomme bliver optaget på en fortegnelse over erhvervsygdomme, hvis det er kendt, at en bestemt arbejdsmæssig belastning medfører en stor risiko for at udvikle sygdommen. Hvis man har en sygdom, som står på fortegnelsen, og hvis man har været udsat for den bestemte belastning i tilstrækkeligt omfang, vil sygdommen blive anerkendt som en erhvervsygdom.

Selvom din sygdom ikke kan anerkendes efter betingelserne i fortegnelsen, kan der være mulighed for at få den anerkendt alligevel. Hvis vi mener, at der er en mulighed for, at sygdommen vil kunne anerkendes, vil vi forelægge sagen for Erhvervs sygdomsudvalget.

Vores vurdering uden for fortegnelsen over erhvervsygdomme

Vi vurderer, at der ikke er mulighed for, at din sygdom vil kunne anerkendes efter forelæggelse for Erhvervs sygdomsudvalget.

Vi lægger vægt på, at der ikke findes generelle lægelige undersøgelser, som beviser en sammenhæng mellem PTSD og depression og de belastninger, du har været udsat for på dit arbejde og udvikling af sygdommen så mange år senere.

Vi lægger også vægt på, at du ikke har dokumenteret, at du i forbindelse med dit ovenfor beskrevne arbejde har været udsat for en sådan særlig belastning, at den kan være årsag til udvikling af dine sygdomme så mange år senere.

Oplysningerne fremgår særligt af anmeldelsen, journal fra psykiatrien, psykiatrisk speciallægeerklæring af 21. maj 2013, speciallægeerklæring af 4. juli 2016, speciallægeerklæring af 10. april 2018 og din advokats bemærkninger den 25. april og 3. september 2018.

Om reglerne

Krav for at forelægge sagen for Erhvervs sygdomsudvalget

Vi beder Arbejdsmarkedets Erhvervssikring om at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget, hvis vi skønner, at der er en mulighed for, at sygdommen vil kunne anerkendes.

Krav for at anerkende sygdommen

Sygdommen vil kunne anerkendes efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget, hvis

1. der er generel lægelig viden om, at der er sammenhæng mellem de belastninger, et arbejde har medført, og udviklingen af en sygdom, eller
2. arbejdet har medført så særlige belastninger, at arbejdet er årsag til sygdommen

Generel lægelig viden betyder, at der skal være foretaget flere store lægelige undersøgelser af mange personer. Undersøgelserne skal vise, at en bestemt type arbejde ofte giver en bestemt sygdom.

Særlige belastninger betyder, at der skal være noget helt særligt ved dit arbejde, som har været så belastende, at det har medført sygdommen.

Det er et krav, at sygdommen udelukkende eller i overvejende grad skyldes arbejdets særlige art og ikke andre forhold.

Det er også et krav, at der ikke er lægefaglig tvivl om, at sygdommen skyldes arbejdet. Det er ikke nok, at en speciallæge har vurderet, at din sygdom skyldes dit arbejde.

Begrundelsen for afgørelsen om, at din sygdom ikke er omfattet af særloven

Diagnosen PTSD er en forudsætning for at være omfattet af denne lov. Vi vurderer, at du ikke har sent diagnosticeret PTSD.

Vi har lagt til grund, at du har fået stillet diagnosen PTSD i speciallægeerklæringen af 10. april 2018. Vi vurderer, at der ikke er tidsmæssig sammenhæng mellem de belastninger du har været udsat for under dine udsendelser i og udviklingen af din PTSD.

I forhold til særloven er kravet til dokumentationen for udviklingen af sygdommen lempet.

Det betyder imidlertid ikke, at kriterierne for anerkendelse er lempet. Der skal således også efter denne lov være en relevant belastning og tidsmæssig sammenhæng mellem belastningen og sygdommen.

Om reglerne

Efter særloven er det muligt for tidligere udsendte soldater med PTSD, at få erstatning og godtgørelse, når

1. sygdommen ikke kan anerkendes som erhvervssygdom efter lov om arbejdsskadesikring **og**
2. begrundelsen for, at sygdommen ikke kan anerkendes efter arbejdsskadeloven er, at der mangler dokumentation for tidsmæssig sammenhæng mellem belastningen og sygdomsdebut, **og**

3. en psykiatrisk speciallægeerklæring udstedt senere end 6 måneder efter belastningens ophør erklærer, at den undersøgte person lider af PTSD, der er opstået i tilknytning til og som følge af udsendelsen.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er enighed om afgørelsen.

Ankestyrelsens lægekonsulent har vejledt om de lægelige spørgsmål i sagen.

Sag nr. 2, j.nr. 10017-85

Sagsfremstilling:

Da dagplejemor D følte den 14. maj 1984 under sit arbejde et smæld i ryggen, hvorefter hun fik smerter. Ifølge anmeldelsen indtraf tilfældet, da D løftede en barnevognskasse med et barn i op fra en bænk i haven.

Forsikringselskabet spurgte D, om hun i forbindelse med det anmeldte tilfælde gled, faldt eller snublede, hvilket D besvarede med, at hun sank sammen med et voldsomt smæld i ryggen.

Selskabet fandt herefter ikke, at der var indtruffet et ulykkestilfælde eller hvad dermed kunne sidestilles, og at tilfældet derfor ikke berettigede D til ydelser efter arbejdsskadeforsikringsloven.

D klagede ved brev af 9. november 1984 til Sikringsstyrelsen over selskabets afvisning. På Sikringsstyrelsens forespørgsel oplyste D den 15. november 1984, at hun ved den anmeldte lejlighed den 14. maj 1984 var gledet lidt, hvorved hun fik drejet sig forkeret.

Sikringsstyrelsen henførte den anmeldte skade under arbejdsskadeforsikringsloven.

Afgørelsen var indanket af forsikringselskabet, som henviste til, at oplysningerne om, at D var gledet i forbindelse med skaden først var fremkommet som svar på Sikringsstyrelsens spørgeskema den 15. november 1984.

Lovgrundlag: Lov om sikring mod følger af arbejdsskade, lovebekendtgørelse nr. 390 af 20. maj 1992, § 9

Afgørelse:

Ved bedømmelse af, om tilfældet kan henføres under arbejdsskadeforsikringsloven, finder Ankestyrelsen, at der må lægges mest vægt på de oplysninger om hændelsesforløbet, som fremgår af den skriftlige anmeldelse den 13. juli 1984, D's svar af 12. september på forsikringselskabets spørgeskema og hendes brev af 9. november 1984 til Sikringsstyrelsen.

Det fremgår ikke af ovennævnte skrivelser, at D skulle have været udsat for et ulykkestilfælde, eller hvad dermed kan ligestilles i forbindelse med rygsmerternes opståen.

Tilfældet kan derfor ikke anerkendes som en arbejdsskade i arbejdsskadeforsikringslovens forstand, hvorfor der heller ikke kan udbetales D ydelser efter arbejdsskadeforsikringsloven i forbindelse med rygsmerternes opståen den 14. maj 1984.

Ankestyrelsen ændrer således Sikringsstyrelsens afgørelse.

Bilag F

EHMER PRAMMING ADVOKATER
I/S
Thoravej 11
2400 København NV

Rettelsesafgørelse

Denne afgørelse træder i stedet for vores tidligere fremsendte afgørelse af 26. september 2019. Afsnit 4 på side 8 var i afgørelsen af 26. september 2019 ikke færdiggjort, og vi har i derfor tilføjet "der ikke er tidsmæssig sammenhæng mellem dine arbejdsmæssige belastninger under udsendelserne og udviklingen af din depression."

4. oktober 2019

J.nr. 19-17193

Cpr.nr.

Afgørelsen er skrevet, men ikke sendt til A. Vi sender afgørelsen til EHMER PRAMMING ADVOKATER I/S, som repræsenterer A i sagen.

Anmeldelsesdato: 22.
februar 2016

Afgørelse

Ehmer Pramming har klaget over Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om afslag på anerkendelse af posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD) og depression som erhvervssygdom og som omfattet af særloven for tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret PTSD (særloven). Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgjorde sagen den 14. januar 2019.

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Der er indhentet en second opinion-erklæring i din sag den 21. marts 2018.

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Resultatet er:

- Vi kan ikke anerkende, at du har PTSD, som følge af arbejdsmæssige belastninger.
- Vi kan ikke anerkende, at du har en depression, som følge af arbejdsmæssige belastninger.

Du kan derfor ikke få erstatning eller andre ydelser efter arbejdsskadeloven.

- Vi kan ikke anerkende, at du har PTSD som er omfattet af særloven.

Du kan derfor heller ikke få erstatning eller godtgørelse efter denne lov.

Det betyder, at vi stadfæster Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse, da vi er kommet til samme resultat.

På de næste sider kan du læse mere om afgørelsen.

Venlig hilsen

Susanne Sloth

Begrundelsen for afgørelsen om, at dine psykiske sygdomme ikke er omfattet af arbejdsskadeloven

Vi vurderer fortsat, at der ikke er tidsmæssig sammenhæng mellem dine arbejdsmæssige belastninger under dine fem udsendelser til Afghanistan i perioden 2007 til 2014 og udviklingen af din PTSD.

Vi vurderer også, at du ikke har udviklet en depression på grund af de arbejdsmæssige belastninger du har haft som udsendt til Afghanistan i perioden 2007 til 2014.

Hvad er afgørende for resultatet

Vi er opmærksomme på, at speciallæge i psykiatri Z i speciallægeerklæringen den 31. juli 2016 har stillet diagnosen PTSD.

Vi er desuden opmærksomme på, at du nu har fået en second opinion erklæring fra speciallæge i psykiatri M den 21. marts 2018, som har stillet diagnoserne PTSD og periodisk depression. Det fremgår af second opinion-erklæringen, at du i forbindelse med din ansættelse i Flyvevåbenet har været udsendt til Afghanistan af 5 omgange i perioden 2007 til 2014.

Du har i forbindelse med især de første tre udsendelser og ikke mindst dine udstationeringer i 2008 og 2012, haft adskillige oplevelser af psykotraumatisk karakter. Allerede efter hjemkomsten fra 2. udstationering havde du et forhøjet alarmberedskab og tendens til mareridt og var irriteret. Du søgte ikke hjælp og fortsatte dit arbejde og var de efterfølgende år gentagne gange udstationeret i Afghanistan.

Under forløbet får du også tendens til depressive svingninger. Efter den sidste udstationering i 2015 havde du et svært tilbagefald af dine posttraumatiske reaktioner, herunder genoplevelser, hyperarousal, undgåelsesadfærd og desuden tilbagefald af depressive symptomer, som kulminerede ultimo 2015 med tiltagende selvmordstanker.

Du har været sygemeldt siden januar 2016.

Det fremgår af sagens oplysninger, at du under din 3. udsendelse skulle fastgøre en mand, der havde et åbent sår, havde mange smerter og var bange. I forbindelse med fastgøringen kom du helt tæt på manden. Du fik ikke hjælp af din kollega. Du skulle endvidere tage dig af døde og sårede, hvor du heller ikke fik hjælp fra din kollega til de ubehagelige opgaver.

Under din 4. udsendelse oplevede du en meget styrende kollega, som du beskriver, var god til at ødelægge det for andre.

Under din 5. udsendelse oplevede du, at en kollega udnyttede, at du ikke havde logget af Facebook, og derfor skrev på din Facebookvæg. Det resulterede i, at du og din kollega blev uvenner, og du oplevede, at han mobbede dig og startede rygter og gjorde livet surt for dig. Jeres uoverensstemmelser påvirkede afholdelse af en fælles fødselsdag, og jeres uoverensstemmelser fortsatte efter udsendelsen.

Din advokat har den 20. juni 2018 indsendt en række vidneudsagn fra blandt andet din ægtefælle, nogle af dine venner samt tidligere kolleger. Vidnerne udtaler, at du ændrede dig allerede efter 1. og 2. udsendelse til Afghanistan i 2007-2008, og at dine psykiske gener eskalerede efter din 3. udsendelse i 2012-2013.

Din tidligere kollega, som var udsendt sammen med dig i Afghanistan i 2012-2013 har oplyst, at I ikke var forberedte på, at I skulle deltage i afsendelser af døde og sårede. Det var ofte meget følelsesladet at skulle hjemsende døde soldater og deltage i såkaldte ramp ceremonier. Det skete ofte med kort varsel, så I ikke kunne nå at forberede jer.

Din tidligere kollega og gruppefører, som var udsendt sammen med dig til Afghanistan på din 2. udsendelse i 2008 har oplyst, at der var rigtig mange raketangreb på basen. Han har oplyst, at du nogle gange var tæt ved at blive ramt af en raket. Du har oplevet, at en raket ramte ned 70 meter foran den bil, som du kørte i. Og du har oplevet, at der ramte en raket ned lige der, hvor du få minutter forinden havde holdt med din bil.

Du har oplyst, at du allerede efter din første udsendelse begyndte at få det svært. Du havde ikke lyst til at blive udsendt igen, men følte dig lidt presset til det. Du oplevede 2. udsendelse til Afghanistan i 2008 som meget grim. Efter hjemkomsten kom du til læge og psykologundersøgelse. Du fortalte ikke om hændelserne, da du var bange for, at det kunne få konsekvenser for dig som soldat, så du blev erklæret uegnet.

Du har oplyst, at du i løbet af 2008 begyndte at få problemer med at sove, og at du havde mareridt. Du blev aggressiv og begyndte at mistro alle og begyndte at lukke dig inde i dig selv.

Du har oplyst, at du i 2011 blev kontaktet af trivselskonsulenten fra Flyvertaktisk Kommando. I havde en samtale om dine problemer med

dine kolleger og dit sygefravær. Du har oplyst, at der ikke skete yderligere, selv om du fortalte hende, at du ikke havde det så godt.

Derefter blev du udsendt igen i 2012. Under udsendelsen oplevede du søvnbesvær og mange konfrontationer med dine kolleger. Da du kom hjem fra din 3. udsendelse til Afghanistan i 2013 oplevede du, at du havde forandret dig negativt, og du begyndte igen at sygemelde dig.

Vores vurdering i forhold til PTSD

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring traf den 3. april 2017 afgørelse om afslag på anerkendelse af din PTSD som en arbejdsskade.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring fokuserede særligt på belastninger under din 3. udsendelse til Afghanistan i 2012-2013 og din efterfølgende udsendelse i 2013, idet der i sagens akter, ikke er beskrevet egentlige psykiske symptomer på PTSD før 2012.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderede, at de beskrevne hændelser under dine 3 sidste udsendelser til Afghanistan ikke havde karakter af exceptionelt truende eller katastrofeagtig karakter. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderede samlet, at du ikke har været udsat for sådanne arbejdsmæssige belastninger under din 3.-5. udsendelse til Afghanistan i 2012-2014, der øger risikoen for udviklingen af en psykisk sygdom.

Ved vores tidligere afgørelse af 31. august 2017 stadfæstede vi Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om afslag på anerkendelse af PTSD som en arbejdsskade.

Vi vurderer fortsat, at du ikke havde fuldt udviklet PTSD indenfor 4 år efter ophøret af dine arbejdsmæssige belastninger under din 1. og 2. udsendelse til Afghanistan. Vi vurderer ligesom Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, at dine arbejdsmæssige belastninger under din 3.-5-udsendelse til Afghanistan ikke har været af exceptionelt truende eller katastrofeagtig karakter, og at du derfor ikke har udviklet PTSD som følge af disse belastninger.

Vi er opmærksomme på, at det fremgår af second opinion-erklæringen af 21. marts 2018 fra psykiater M at du har haft psykiske symptomer siden din anden udsendelse til Afghanistan i 2008 med yderligere forværring efter dine sidste udsendelser til Afghanistan, og at du har udviklet PTSD som følge af dine udsendelser.

Vi er ligesom Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ikke enige i Ms vurdering af, at du har udviklet PTSD som følge af dine udsendelser til Afghanistan, idet vi vurderer, at sagens øvrige akter modsiger, at du har udviklet PTSD i tidsmæssig sammenhæng med dine udsendelser. Vi lægger i den forbindelse vægt på, at der i sagens akter ikke er beskrevet egentlige symptomer på PTSD før 2012.

Vi er endvidere enige med Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i, at din og vidnerne forklaring ikke kan tjene som dokumentation for, at din posttraumatiske belastningsreaktion var fuldt udviklet i tidsmæssig sammenhæng med din hjemkomst fra Afghanistan i 2008. Vi er enige med Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i, at udtalelserne kan bestyrke, at du havde visse psykiske gener efter hjemkomsten fra Afghanistan i 2008, men at de ikke i sig selv kan danne grundlag for, at diagnosen PTSD kan stilles.

Ifølge de lægelige akter samt din egen forklaring afgivet tættest på dine arbejdsmæssige belastningers ophør fremgår det, at du først henvendte dig med psykiske gener den 4. juni 2015. Du har i forbindelse med besvarelse af et spørgeskema fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring oplyst, at du første gang bemærkede symptomer på din sygdom i 2012, hvor du oplevede humørsvingninger. Derudover har du oplyst, at du i 2013-2014 begyndte at få søvnproblemer, flashback samt humørsvingninger over for din kone og børn, og at du begyndte at få mareridt og tankemylder.

Du har flere gange i forbindelse med forskellige lægelige undersøgelser efter dine udsendelser givet udtryk for, at du ikke har haft psykiske symptomer.

For så vidt angår vidneudsagnene henviser vi ligesom Arbejdsmarkedets Erhvervssikring til Beskæftigelsesministerens svar på spørgsmål 19 til L 104, at "Vidneudsagn fra nærtstående personer vil som udgangspunkt ikke kunne udgøre dokumentation for en psykiatrisk diagnose." Det vil sige, at selv om vidnerne retrospektivt beskriver psykiske gener efter hjemkomsten fra dine 2 første udsendelser i 2007-2008, så kan vidneudsagnene ikke alene lægges til grund som dokumentation for, at der var fuldt udviklet PTSD i tidsmæssig sammenhæng med dine 2 første udsendelser, dvs. indenfor få år.

Derudover dokumenterer vidneudsagnene ikke, at du havde fuldt udviklet posttraumatisk belastningsreaktion i tidsmæssig sammenhæng

med belastningernes ophør, dvs. indenfor få år, og der er ikke andre oplysninger i sagen, der dokumenterer, at du havde fuldt udviklet PTSD indenfor få år efter belastningernes ophør i 2008.

Vi vurderer derfor også, at oplysningerne i speciallægeerklæringen fra M er i modstrid med tidligere oplysninger i din sag. Vi vurderer derfor, at de nye oplysninger om debuttidspunkt og sygdomsudvikling er en ændring af de tidligere afgivne oplysninger.

Vi henviser til vores principafgørelse 23-19, hvoraf det fremgår, at oplysninger afgivet tættest på belastningernes ophør har bevismæssigt større troværdighed dermed vægt, end oplysninger afgivet på et senere tidspunkt.

Vi har ligesom Arbejdsmarkedets Erhvervssikring lagt særligt vægt på den oprindelige forklaring om debut og sygdomsudvikling.

Det betyder, at oplysningerne i den nye speciallægeerklæring fra M fra den 21. marts 2018 ikke ændrer vores vurdering af din sag.

Vi anerkender derfor ikke din PTSD efter fortegnelsen over erhvervssygdomme. Vi vurderer, at din psykiske sygdom heller ikke vil kunne anerkendes, hvis den forelægges for Erhvervssygdomsudvalget.

Vores vurdering i forhold til depression

Vi vurderer, at du ikke har udviklet en depression på grund af de arbejdsmæssige belastninger du har haft som udsendt til Afghanistan i perioden fra 2007 til 2014. Din depression kan derfor ikke anerkendes som en erhvervssygdom.

Anerkendelse af depression efter erhvervssygdomsfortegnelsen kræver krigsdeltagelse som har indebåret enten traumatiske begivenheder og/eller situationer af kortere eller længere varighed af en exceptionelt truende eller katastrofeagtig natur og med debut af sygdommen i nær tidsmæssig sammenhæng med belastningerne.

Vi vurderer, at du ikke har udviklet en depression i nær tidsmæssig sammenhæng med belastningerne under dine udsendelser som soldat til Afghanistan i perioden fra 2007 til 2014, det vil sige maksimalt indenfor 3 måneder efter belastningernes ophør. Vi vurderer, at du først havde debut af depressive symptomer i 2015.

Vi har lagt vægt på, at det af speciallægeerklæringen fra M fremgår, at du udviklede depressive symptomer i perioden fra august til september 2015, og at dine depressive symptomer tog til og kulminerede ultimo 2015.

Du har første gang fået stillet diagnosen depression den 21. marts 2018.

Vi vurderer ligesom Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, at der ikke er tidsmæssig sammenhæng mellem dine arbejdsmæssige belastninger under udsendelserne til Afghanistan og udviklingen af din depression. Vi har i den forbindelse lagt vægt på, at du ifølge sagens oplysninger først udviklede depressive symptomer 1 år efter din sidste hjemkomst fra Afghanistan. Vi har endvidere lagt vægt på, at du først fik stillet diagnosen depression 3 ½ år efter hjemkomsten fra din sidste udsendelse til Afghanistan.

Dine arbejdsmæssige belastninger under udsendelserne kan derfor ikke være årsag til din depression og betingelserne for anerkendelse af depression efter erhvervssygdomsfortegnelsen er ikke opfyldt, da der ikke er tidsmæssig sammenhæng mellem dine arbejdsmæssige belastninger under udsendelserne og udviklingen af din depression.

Vi anerkender derfor ikke din depression efter fortegnelsen over erhvervssygdomme. Vi vurderer, at din sygdom heller ikke vil kunne anerkendes, hvis den forelægges for Erhvervssygdomsudvalget.

Om reglerne

Krav for at anerkende PTSD

Vi kan anerkende PTSD, hvis man har været udsat for exceptionelt truende eller katastrofeagtige belastninger under arbejdet. PTSD og betingelserne for anerkendelse er nævnt i fortegnelsen over erhvervssygdomme under punkt F.1.

Krav for at stille diagnosen PTSD

En person skal have været udsat for belastende begivenheder af exceptionelt truende eller katastrofeagtig karakter for at få stillet diagnosen PTSD. Det gælder, uanset om sygdommen kan anerkendes som en arbejdsskade eller ej.

Hvis diagnosen PTSD skal stilles, er der krav til:

- traumets karakter
- reaktion og symptomer
- hvornår symptomerne er opstået.

For at kunne stille PTSD skal du have været udsat for exceptionelt truende eller katastrofeagtige belastninger.

Du skal desuden have symptomer i form af:

- flashbacks, påtrængende erindringer, mareridt eller stærkt ubehag, når du bliver mindet om belastningerne og
- at du undgår alt, der minder om belastningerne og
- at du helt eller delvist fortrænger de belastende oplevelser, er psykisk overfølsom, har problemer med at sove og med koncentrationen eller er irriteret og vagtsom

Dine symptomer skal optræde senest inden for 6 måneder efter, du har været udsat for belastningerne, og sygdommen skal være fuldt ud til stede inden for få år. Efter en konkret vurdering kan diagnosen også stilles, hvis der ikke er symptomer indenfor 6 måneder, men sygdommen er fuldt tilstede inden for 1-2 år og også hvis der er symptomer indenfor 6 måneder, men sygdommen først er fuldt ud tilstede indenfor 3-4 år.

De præcise diagnosekriterier for PTSD står i WHO's internationale sygdomsklassifikation nr. 10 (ICD-10). Det er de officielle diagnosekriterier i Danmark.

Du kan læse mere om anerkendelse PTSD i Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vejledning om erhvervssygdomme.

Krav for at anerkende depression som følge af deltagelse i krig

Vi kan anerkende depression, hvis man under krigsdeltagelse har været udsat for en påvirkning, som har indebåret enten traumatiske begivenheder og/eller situationer af kortere eller længere varighed af en exceptionel truende eller katastrofeagtig natur.

Det er også et krav for anerkendelse, at sygdommen er opstået i nær tidsmæssig sammenhæng med krigsdeltagelsen.

Depression og betingelserne for anerkendelse er nævnt i fortegnelsen over erhvervssygdomme under punkt F.2.

Krav for at stille diagnosen depression

For at stille diagnosen depression, skal der være tale om nedtrykthed, nedsat lyst og interesse, samt nedsat energi eller øget træthed i en periode af mindst 14 dage.

De præcise diagnosekriterier for depression står i WHO's internationale sygdomsklassifikation nr. 10 (ICD-10). Det er de officielle diagnosekriterier i Danmark.

Du kan læse mere om anerkendelse af depression i Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vejledning om erhvervssygdomme.

Fortegnelsen over erhvervssygdomme

Sygdomme bliver optaget på en fortegnelse over erhvervssygdomme, hvis det er kendt, at en bestemt arbejdsmæssig belastning medfører en stor risiko for at udvikle sygdommen. Hvis man har en sygdom, som står på fortegnelsen, og hvis man har været udsat for den bestemte belastning i tilstrækkeligt omfang, vil sygdommen blive anerkendt som en erhvervssygdom.

Selvom din sygdom ikke kan anerkendes efter betingelserne i fortegnelsen, kan der være mulighed for at få den anerkendt alligevel. Hvis vi mener, at der er en mulighed for, at sygdommen vil kunne anerkendes, vil vi forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget.

Vores vurdering uden for fortegnelsen over erhvervssygdomme

Vi vurderer, at der ikke er mulighed for, at din sygdom vil kunne anerkendes efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

Vi lægger vægt på, at der ikke findes generelle lægelige undersøgelser, som beviser en sammenhæng mellem PTSD og depression og de belastninger, du har været udsat for på dit arbejde og udvikling af sygdommen så mange år senere.

Vi lægger også vægt på, at du ikke har dokumenteret, at du i forbindelse med dit ovenfor beskrevne arbejde har været udsat for en sådan særlig belastning, at den kan være årsag til udvikling af dine sygdomme så mange år senere.

Oplysningerne fremgår særligt af anmeldelsen, din helbredsrapport, din spørgeskemabesvarelse af 18. marts 2016, journaloplysninger fra

Veterancenteret, journaloplysninger fra din egen læge, speciallægeerklæring af 31. juli 2016 fra Z, brev af 22. september 2016 fra Forsvarsministeriets Personalestyrelse, speciallægeerklæring af 21. marts 2018 fra M samt din advokats bemærkninger til sagen vedlagt vidneudsagn fra din ægtefælle, venner samt tidligere kolleger.

Om reglerne

Krav for at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget

Vi beder Arbejdsmarkedets Erhvervssikring om at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget, hvis vi skønner, at der er en mulighed for, at sygdommen vil kunne anerkendes.

Krav for at anerkende sygdommen

Sygdommen vil kunne anerkendes efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget, hvis

1. der er generel lægelig viden om, at der er sammenhæng mellem de belastninger, et arbejde har medført, og udviklingen af en sygdom, eller
2. arbejdet har medført så særlige belastninger, at arbejdet er årsag til sygdommen

Generel lægelig viden betyder, at der skal være foretaget flere store lægelige undersøgelser af mange personer. Undersøgelserne skal vise, at en bestemt type arbejde ofte giver en bestemt sygdom.

Særlige belastninger betyder, at der skal være noget helt særligt ved dit arbejde, som har været så belastende, at det har medført sygdommen. Det er et krav, at sygdommen udelukkende eller i overvejende grad skyldes arbejdets særlige art og ikke andre forhold.

Det er også et krav, at der ikke er lægefaglig tvivl om, at sygdommen skyldes arbejdet. Det er ikke nok, at en speciallæge har vurderet, at din sygdom skyldes dit arbejde.

Begrundelsen for afgørelsen om, at din sygdom ikke er omfattet af særloven

Diagnosen PTSD er en forudsætning for at være omfattet af denne lov. Vi vurderer, at du ikke har sent diagnosticeret PTSD.

Vi har lagt til grund, at du også har fået stillet diagnosen PTSD i speciallægeerklæringen af 21. marts 2018, men at der ikke er tidsmæssig sammenhæng mellem de belastninger du har været udsat for under dine udsendelser til Afghanistan i perioden fra 2007-2014 og udviklingen af dine psykiske sygdomme.

I forhold til særloven er kravet til dokumentationen for udviklingen af sygdommen lempet.

Det betyder imidlertid ikke, at kriterierne for anerkendelse er lempet. Der skal således også efter denne lov være en relevant belastning og tidsmæssig sammenhæng mellem belastningen og sygdommen.

Om reglerne

Efter særloven er det muligt for tidligere udsendte soldater med PTSD, at få erstatning og godtgørelse, når

1. sygdommen ikke kan anerkendes som erhvervssygdom efter lov om arbejdsskadesikring **og**
2. begrundelsen for, at sygdommen ikke kan anerkendes efter arbejdsskadeloven er, at der mangler dokumentation for tidsmæssig sammenhæng mellem belastningen og sygdomsdebut, **og**
3. en psykiatrisk speciallægeerklæring udstedt senere end 6 måneder efter belastningens ophør erklærer, at den undersøgte person lider af PTSD, der er opstået i tilknytning til og som følge af udsendelsen.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er enighed om afgørelsen.

Du kan læse mere om, hvordan Ankestyrelsen behandler sager på møde på www.ast.dk.

Ankestyrelsens lægekonsulent har vejledt om de lægelige spørgsmål i sagen.

Bemærkninger til klagen

Ehmer Pramming har klaget over Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse og har anført, at synspunkterne i deres indlæg af 20. juni 2018 fastholdes.

Din advokat bemærker herudover, at dine oplysninger i erklæringen fra speciallæge M af 21. marts 2018 udgør en uddybning af tidligere oplysninger og ikke en ændret forklaring, som Arbejdsmarkedets Erhvervssikring anfører.

I forhold til dine helbredsundersøgelser, hvor der er svaret nej i forhold til stress eller psykisk belastning påpeger din advokat, at det er helt sædvanligt i disse sager med veteraner, at veteranen forsøger at fortrænge sine symptomer og at man i det hele taget frygter at miste sit arbejde. Dine besvarelser bør således ifølge din advokat ikke tillægges betydning i denne sammenhæng.

Endeligt er det din advokats opfattelse, at sagen burde være forelagt for Erhvervssygdomsudvalget, eftersom forelæggelse af sagen ikke kan anses for udsigtsløs.

Vi bemærker, at oplysningerne er indgået i behandlingen af din sag, men at de ikke kan føre til et ændret resultat.

Vi henviser i det hele til begrundelsen for afgørelsen.

Oplysninger i sagen

Vi har afgjort sagen ud fra:

- Oplysninger, vi har fået fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring.
- Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse af 14. januar 2019.
- Klagen til Ankestyrelsen.
- Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings genvurdering af 1. april 2019.

Ankestyrelsen har ikke modtaget yderligere oplysninger efter genvurderingen.

Regler

Her er de regler, vi har afgjort din sag efter.

Love og bekendtgørelser

Lov om arbejdsskadesikring, senest bekendtgjort i lovbekendtgørelse nr. 216 af 27. februar 2017, som er ændret ved lov nr. 550 af 7. maj 2019.

- § 5, om anerkendelse af en erhvervssygdom som en arbejdsskade
- § 7, stk. 1, nr. 1, om anerkendelse af erhvervssygdomme, som er optaget på Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings fortegnelse over erhvervssygdomme
- § 7, stk. 1, nr. 2, 1. led, om anerkendelse af erhvervssygdomme uden for fortegnelsen over erhvervssygdomme, hvis sygdommen efter den nyeste medicinske dokumentation er forårsaget af arbejdet
- § 7, stk. 1, nr. 2, 2. led, om anerkendelse af erhvervssygdomme uden for fortegnelsen over erhvervssygdomme, hvis sygdommen må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af arbejdets særlige art
- § 7, stk. 3, om forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget inden anerkendelse af sådanne sygdomme

Lov nr. 336 af 2. april 2014 om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion som er ændret ved lov nr. 395 af 2. maj 2016.

- § 1, om den personkreds, der er omfattet af loven
- § 2, om anerkendelse og sagsbehandling

Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005 nr. 371 af 8. april 2019.

- § 1, stk. 1, nr. 1, hvorefter den skadelige påvirkning skal have en styrke og tidsmæssig udstrækning, som kan forårsage sygdommen

- § 1, stk. 2, og bilag 1, punkt F.1., om PTSD
- § 1, stk. 2, og bilag 1, punkt F.2., om depression opstået i nær tidsmæssig sammenhæng med krigsdeltagelse

Der er uddrag af reglerne til sidst i afgørelsen. Du finder reglerne fulde ordlyd på www.retsinformation.dk.

Praksis

Ankestyrelsen har offentliggjort en eller flere principafgørelser, der har betydning for din sag. Du kan finde vores principafgørelser på styrelsens hjemmeside: www.ast.dk.

- Ankestyrelsens principafgørelse 23-19, om arbejdsskade – ændret forklaring – bevisvurdering – ulykke - erhvervssygdom

Kopi er sendt til:

Forsvarsministeriets Personalestyrelse
S/I Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, Ref.nr.:
Arbejdsmarkedets Tillægspension, Ref.nr.:

Vi har registreret afgørelsen om afslag på anerkendelse efter arbejdsskadeloven som en stadfæstelse. Vi har registreret afgørelsen om afslag på anerkendelse efter særloven som en stadfæstelse. [Læs mere om registreringen på \[ast.dk/koderegistrering\]\(http://ast.dk/koderegistrering\)](#)

Lov om arbejdsskadesikring (arbejdsskadeloven), senest bekendtgjort i lovbekendtgørelse nr. 216 af 27. februar 2017, som er ændret ved lov nr. 550 af 7. maj 2019.

ARBEJDSSKADE

§ 5. Ved arbejdsskade i denne lov forstås ulykke, jf. § 6, og erhvervssygdom, jf. § 7, der er en følge af arbejdet eller de forhold, det er foregået under, jf. dog § 10 a.

§ 7. Ved erhvervssygdomme forstås efter denne lov:

- 1) Sygdomme, som efter medicinsk dokumentation er forårsaget af særlige påvirkninger, som bestemte persongrupper gennem deres arbejde eller de forhold, det foregår under, er udsat for i højere grad end personer uden sådant arbejde. Endvidere sygdomme hos et levendefødt barn, der er pådraget inden fødslen som følge af moderens arbejde under graviditeten. Beskæftigelsesministeren fastsætter efter indstilling fra Erhvervssygdomsudvalget, jf. § 9, i en fortegnelse, hvilke sygdomme der anses for at være af denne karakter.
- 2) Andre sygdomme, herunder sygdomme hos et levendefødt barn pådraget inden fødslen, hvis det godtgøres, enten at sygdommen efter den nyeste medicinske dokumentation opfylder de krav, som er nævnt i nr. 1, 1. pkt., eller at den må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af arbejdets særlige art.

Stk. 2. Sygdomme som følge af påvirkninger af forældrene før befrugtningen eller efter fødslen vil kunne henføres under loven ved ændring af fortegnelsen nævnt i stk. 1, nr. 1, eller efter stk. 1, nr. 2, hvis det godtgøres, at disse påvirkninger har skadende effekt på foster eller barn.

Stk. 3. Sygdomme, der er omfattet af stk. 1, nr. 2, og stk. 2, kan kun anerkendes efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget, jf. § 9. Disse sygdomme skal forelægges Erhvervssygdomsudvalget, når Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skønner, at der er mulighed for, at sygdommen vil kunne anerkendes.

Lov om erstatning og godtgørelse til tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion nr. 336 af 2. april 2014, som er ændret ved lov nr. 395 af 2. maj 2016.

§ 1. Denne lov omfatter tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion og deres efterladte.

Stk. 2. I denne lov forstås ved tidligere udsendte soldater og andre statsansatte personer, der som led i ansættelsen i staten har været udsendt mindst en gang eller i øvrigt i tjenstligt medfør har opholdt sig i udlandet i områder, hvor danske statsansatte deltager i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver.

§ 2. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring tilkender erstatning og godtgørelse for sent diagnosticeret posttraumatisk belastningsreaktion, når

- 1) sygdommen ikke kan anerkendes som erhvervssygdom efter lov om arbejdsskadesikring,
- 2) begrundelsen for, at sygdommen ikke kan anerkendes efter lov om arbejdsskadesikring, er, at der mangler dokumentation for tidsmæssig sammenhæng mellem belastning og sygdomsdebut, og
- 3) der foreligger en psykiatrisk speciallægeerklæring udstedt senere end 6 måneder efter belastningens ophør, hvori det erklæres, at den undersøgte person lider af posttraumatisk belastningsreaktion, og at sygdommen er opstået i tilknytning til og som følge af udsendelse som nævnt i § 1, stk. 2.

Stk. 2. Finder Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, at der er tvivl om, hvornår sygdommen er brudt ud, kan Arbejdsmarkedets Erhvervssikring indhente en ny psykiatrisk speciallægeerklæring.

Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005 nr. 371 af 8. april 2019.

I medfør af § 7, stk. 1, nr. 1, i lov om arbejdsskadesikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 216 af 27. februar 2017, og § 7, stk. 1, nr. 1, i lov om arbejdsskadesikring i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 75 af 16. januar 2017, og efter indstilling fra Erhvervssygdomsudvalget, fastsættes:

§ 1. En sygdom kan anerkendes som erhvervssygdom, jf. lovens § 7, stk. 1, nr. 1, hvis følgende generelle betingelser er opfyldt:

- 1) Den skadelige påvirkning skal have en styrke og tidsmæssig udstrækning, som efter medicinsk dokumentation kan forårsage sygdommen.
- 2) Sygdomsbilledet skal efter medicinsk dokumentation stemme overens med den skadelige påvirkning og sygdommen.
- 3) Sygdommen må ikke med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end de erhvervsmæssige, jf. lovens § 8, stk. 1.

Stk. 2. Desuden skal særlige betingelser, der er nævnt under de enkelte punkter i fortegnelsen, jf. bilag 1, være opfyldt, se eventuelt stikordsregistret i bilag 2.

§ 2. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 2019.

Stk. 2. Bekendtgørelsen anvendes fra den 1. juli 2019 ved afgørelsen af, om en sygdom, der er anmeldt fra 1. januar 2005, kan anerkendes som erhvervssygdom, herunder når sagen er genoptaget efter lovens § 41. For Grønland finder bekendtgørelsen anvendelse ved afgørelsen af, om en sygdom, der er anmeldt fra 1. januar 2011, kan anerkendes som erhvervssygdom, herunder når sagen er genoptaget efter § 46 i lov om arbejdsskadesikring i Grønland.

Stk. 3. Denne bekendtgørelse finder ligeledes anvendelse ved afgørelser, der er truffet før bekendtgørelsens ikrafttræden, og som er indbragt for Ankestyrelsen. Det gælder dog ikke, hvis bekendtgørelsen skærper de hidtidige betingelser for anerkendelse.

Stk. 4. Bekendtgørelse nr. 960 af 28. juni 2016 om fortegnelse over erhvervssygdomme anmeldt fra 1. januar 2005 ophæves.

Gruppe F: Psykisk sygdom		
F.1.	Posttraumatisk belastningsreaktion (når symptomer på sygdommen opstår senest inden for 6 måneder, og	Traumatiske begivenheder eller situationer af kortere eller længere varighed af en exceptionelt truende eller katastrofeagtig natur

	sygdommen er fuldt til stede inden for få år)	
F.2.	Depression med debut i nær tidsmæssig sammenhæng med belastning	Krigsdeltagelse som har indebåret enten traumatiske begivenheder og/eller situationer af kortere eller længere varighed af en exceptionelt truende eller katastrofeagtig natur

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
Christiansborg
1240 København K

Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K

T 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 25. februar 2014 stillet følgende spørgsmål nr. 19 (L 104), som hermed besvares.

26. februar 2014

J.nr. 2014-0019596

Spørgsmål nr. 19:

”I forlængelse af ministerens svar på spørgsmål 6 bedes ministeren redegøre for, hvorfor Arbejdsskadestyrelsen ikke indhenter og tillægger oplysninger fra nærtstående personer nogen betydning ved fastlæggelsen af, hvornår den skadelidte må anses for at være blevet syg? Ministeren bedes oplyse, hvorfor netop oplysninger fra de personer, der står den psykisk syge nær, ikke tillægges betydning af Arbejdsskadestyrelsen og især i veteransager, hvor det er velkendt at soldaterne – især Balkansoldaterne - efter hjemkomst ikke var klar over, hvorfor de havde det som de havde, og hvor en del mere eller mindre ubevidst indrettede sig, så de kunne holde deres psykiske gener nede, eventuelt dulmet med alkohol. Spørgsmålet stilles på baggrund af, at det må forventes, at domstolene vil tillægge sådanne forhold vægt ved vurderingen af, hvornår den skadelidte må anses for at være blevet syg.”

Endeligt svar:

Arbejdsskadestyrelsen har til brug for besvarelsen oplyst følgende:

”Ved afgørelse af en arbejdsskadesag foretager Arbejdsskadestyrelsen en samlet vurdering af alle oplysninger i sagen, hvor dokumentation for henholdsvis debut af symptomer og en fuld sygdomsdebut er et af flere forhold, der skal være klarlagt.

Når Arbejdsskadestyrelsen skal vurdere, om og i givet fald hvornår der er fuld sygdomsdebut i form af en psykiatrisk diagnose som for eksempel PTSD, anvendes lægelige oplysninger. Vidneudsagn fra nærtstående personer vil som udgangspunkt ikke kunne udgøre dokumentationen for en psykiatrisk diagnose.

Derimod vil oplysninger fra tilskadekomne selv eller nærtstående personer om, at der har været mere uspecifikke symptomer, blive tillagt betydelig vægt ved vurderingen af, om der er symptomer inden for seks måneder, således som det siden sommeren 2013 har været et krav efter erhvervs sygdomsfortegnelsen.”

Jeg kan henholde mig til Arbejdsskadestyrelsens oplysninger.

Venlig hilsen

Mette Frederiksen

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
Christiansborg
1240 København K

Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K

T 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 30. januar 2014 stillet følgende spørgsmål nr. 9 (L 104), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Lene Espersen (K).

18. februar 2014

J.nr. 2014-0019596

Spørgsmål nr. 9:

”Ministeren bedes oplyse, om det er korrekt forstået, at der i sager, hvor der er debut af symptomer mere end 6 måneder efter belastningernes ophør, ikke vil kunne ske anerkendelse af PTSD efter erhvervssygdomsfortegnelsen (heller ikke som delayed onset PTSD), men alene efter forelæggelse for erhvervssygdomsudvalget, og at der heller ikke i disse sager vil kunne opnås erstatning for efter særloven. Det bedes i sammenhæng hermed oplyst, om der er eksempler på, at der er sket anerkendelse af PTSD med symptomdebut mere end 6 måneder efter belastningens ophør”

Endeligt svar:

Arbejdsskadestyrelsen har til brug for besvarelsen oplyst følgende:

”PTSD og forsinket PTSD kan anerkendes efter Erhvervssygdomsfortegnelsen, når

- 1) sygdommen er fuldt ud til stede inden for seks måneder (PTSD) eller
- 2) der er symptomer på PTSD inden for de første seks måneder, men sygdommen først er fuldt udviklet inden for få (1-2) år (forsinket PTSD)

Udvidelsen af Erhvervssygdomsfortegnelsen i sommeren 2013 til også at omfatte forsinket PTSD med en sygdomsudvikling som beskrevet ovenfor er sket på baggrund af en videnskabelig udredning.

Der foreligger derimod ikke lægefaglig dokumentation for, at andre former for forsinket PTSD med en anden sygdomsudvikling er forårsaget af arbejdsmæssige belastninger. Sager med anden sygdomsudvikling kan derfor ikke anerkendes administrativt, men kun efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget. Erhvervssygdomsudvalget vil således få forelagt sager om PTSD, hvor der ikke er symptomer inden for seks måneder, men hvor sygdommen er fuldt udviklet inden for få år (1-2 år), og belastningen vurderes relevant for udviklingen af PTSD. Det samme gælder sager om PTSD, hvor der er debut af symptomer inden for seks måneder, men først fuldt udviklet PTSD nogle år efter udsendelsen (3-4 år).

Erhvervssygdomsudvalgets indstilling om anerkendelse beror i alle sager på en konkret vurdering af alle sagens omstændigheder.

Der er indtil videre efter ændringen af fortegnelsen i sommeren 2013 ikke anerkendt sager om PTSD, hvor sygdommen er debuteret senere end seks måneder efter belastningsophøret.

Lovforslaget lemper dokumentationskravet for sygdommens tilstedeværelse i tilknytning til belastningen for PTSD efter erhvervssygdomsfortegnelsen, men ændrer ikke ved ovenfor beskrevne lægefaglige kriterier for anerkendelse. Det er et krav efter lovforslaget, at en senere psykiatrisk speciallægeerklæring dokumenterer, at personen har PTSD, og at sygdommen er opstået i tilknytning til og som følge af den pågældendes udsendelse. Hvis det direkte fremgår af den psykiatriske speciallægeerklæring, at de første symptomer på PTSD først er opstået mere end seks måneder efter udsendelsen, vil betingelserne for anerkendelse efter særloven ikke være opfyldt. Hvis der er tvivl om, hvornår sygdommen er brudt ud, kan Arbejdsskadestyrelsen indhente en ny psykiatrisk speciallægeerklæring.”

Jeg kan henholde mig til Arbejdsskadestyrelsens oplysninger.

Venlig hilsen

Mette Frederiksen

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
Christiansborg
1240 København K

Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K

T 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

28. November 2013

J.nr. 2013-0014287

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 5. november 2013 stillet følgende spørgsmål nr. 65 (BEU alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Jørgen Arbo-Bæhr (EL).

Spørgsmål nr. 65:

Vil ministeren redegøre for, hvordan Arbejdsskadestyrelsen vil vurdere en krigsveteran, som har fået PTSD tilbage i Balkan krigen, og derfor næppe kan bevise de traumatiske hændelser fra dengang?

Endeligt svar:

Arbejdsskadestyrelsen har oplyst følgende:

”En af betingelserne for, at en psykisk lidelse kan anerkendes som arbejdsskade, er, at der skal være en årsagssammenhæng mellem belastning i forbindelse med arbejdet og sygdommen. Den beskrevne belastning skal derfor være bekræftet eller sandsynliggjort.

Når en tilskadekomne veteran oplyser om en belastning, høres arbejdsgiveren (typisk Forsvaret) over disse oplysninger.

Dokumentationen er tilstrækkelig, hvis der er enighed mellem Forsvaret og tilskadekomne.

Såfremt beskrivelserne af belastningerne ikke modsiges af Forsvaret, lægges de til grund, hvis forklaringen virker sandsynlig, og der ikke er modsigende oplysninger i sagen.

Ovenstående er tilfældet i langt de fleste sager.

Når Forsvaret ikke kan bekræfte belastningen, vurderer Arbejdsskadestyrelsen dokumentationen nærmere ud fra følgende:

- Hvis Forsvaret skriver, at man ikke kan be- eller afkræfte belastningen, og at det ikke kan udelukkes, at det er foregået på den måde, som tilskadekomne beskriver, lægges som udgangspunkt vægt på den tilskadekomnes beskrivelse.
- Det samme gælder, hvis Forsvaret generelt kan bekræfte, at episoder som de beskrevne er forekommet, men ikke kan sige, om tilskadekomne konkret har været udsat for disse belastninger.

- I de få sager, hvor der er forhold, som får Arbejdsskadestyrelsens til at tro, at det ikke er foregået på den måde – for eksempel på grund af modsigende oplysninger - efterspørges vidner til episoderne. Et vidne, der bekræfter belastningen, er som udgangspunkt tilstrækkeligt til, at belastningen er dokumenteret. Hvis der er vidner, der modsiger hinanden, og det ikke er muligt at se, hvad der er foregået, vil ét bekræftende vidne ikke være nok. Her sammenholdes oplysninger i sagen, og der foretages en konkret vurdering.”

Jeg kan henholde mig til Arbejdsskadestyrelsens oplysninger.

Venlig hilsen

Mette Frederiksen

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
lov@ft.dk

Bjarne Laustsen
Bjarne.Laustsen@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K

T +45 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748

7. december 2016

J.nr. 12187248

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 9. november 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 96 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Bjarne Laustsen (Socialdemokratiet).

Spørgsmål nr. 96:

”Ministeren bedes kommentere artiklen bragt i ugebrevet A4 onsdag den 9. november 2016 "Nej til erstatning: For fire ud af ti afviste veteraner var krigen ikke farlig nok".

http://www.ugebreveta4.dk/nej-til-erstatning-for-fire-ud-af-ti-afviste-veteran_20650.aspx?redir=newsletter&utm_campaign=guest_EU_Ekstralist_From_MorningNL&utm_medium=nl_top&utm_source=newsletter_Morning&nlid=ODE1&aid=20650 ”

Svar:

Regeringen er meget optaget af, at vi tager os godt af vores veteraner, der har ydet en stor indsats for Danmark. Det er vigtigt for mig, at de veteraner, der er kommet til skade, hurtigst muligt får den erstatning, de har krav på.

Med særloven, som Folketinget vedtog i 2014, sikrede vi, at veteraner kan få anerkendt PTSD, selvom de først anmelder sygdommen mange år efter deres udsendelse. Anerkendelsesprocenten for veteransager om PTSD er ca. 80 pct..

Jeg har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Arbejdstilsynet, som har oplyst følgende:

”For at diagnosen PTSD kan stilles, er det et krav, at den tilskadekomne har været udsat for exceptionel svær belastning af katastrofekarakter. Har tilskadekomne ikke har været udsat for sådanne belastninger, kan diagnosen PTSD ikke stilles.

Dette følger af den internationale fortegnelse over diagnosekoder, ICD-10, som er fastlagt af WHO. Både Sundhedsstyrelsen og Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har oplyst, at de anvender kriterierne for diagnosen PTSD, som beskrevet i WHO's fortegnelse.

Arbejdsskadesystemet er et arbejdsgiverfinansieret forsikringssystem, der hviler på det grundlæggende princip, at der skal være årsagssammenhæng mellem arbejdet og arbejdsskaden. Arbejdsskader kan derfor kun anerkendes, når der er medicinsk årsagssammenhæng mellem det, man har været udsat for på sit arbejde, og den helbredsmæssige skade.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har derfor pligt til at sikre, at sygdommen i en arbejdsskadesag konkret er udløst af påvirkningerne i arbejdet. For en veteran med PTSD skal Arbejdsmarkedets Erhvervssikring derfor sikre sig, at den pågældende har været udsat for en exceptionel svær belastning af katastrofekarakter under selve udsendelsen. Denne vurdering sker blandt andet på baggrund af den tilskadekomnes beskrivelse af sine oplevelser under udsendelsen.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har oplyst, at det ikke er en fast betingelse efter WHO's diagnosekriterier for PTSD, at man har været i livsfare, og at de ikke har indført et livsfarekriterium for at få anerkendt en arbejdsskadesag.

I forhold til de veteraner, der får afvist deres sag, fordi Forsvaret eller vidner ikke er i stand til at genkende veteranens oplevelser, har Arbejdsmarkedets Erhvervssikring oplyst, at vurderingen af en sag sker på baggrund af den tilskadekomnes beskrivelse af sine oplevelser under udsendelsen.

Hvis Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderer, at veteranens oplevelser som beskrevet er tilstrækkelige, hører Arbejdsmarkedets Erhvervssikring Forsvaret over de belastninger, som veteranen har oplyst at have været udsat for. Hvis veteranens oplysninger ikke modsiges af Forsvaret, lægger Arbejdsmarkedets Erhvervssikring veteranens beskrivelse til grund.

Hvis Forsvaret derimod vurderer, at afgørende hændelser ikke har fundet sted, så spørger Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vidner om disse hændelser. Der er således kun, hvis Forsvaret modsiger tilskadekomnes beskrivelse, og vidner heller kan genkende beskrivelsen, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring anser, at disse hændelser ikke er tilstrækkeligt sandsynliggjort.”

Jeg kan henholde mig oplysningerne fra Arbejdstilsynet.

Afslutningsvis er det vigtigt for mig at slå fast, at regeringen er meget optaget af, at vi tager os godt af vores veteraner, og regeringen vil arbejde for, at veteransagerne skal behandles hurtigere, end det sker i dag.

Venlig hilsen

Troels Lund Poulsen

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
lov@ft.dk

Beskæftigelsesudvalget

Beskæftigelsesministeriet
Ved Stranden 8
1061 København K

T +45 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748

d. 9. januar 2017

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 15. december 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 181 (alm. del), som hermed besvares.

J.nr. 20165200419

Spørgsmål nr. 181:

”Udvalget anmoder om ministerens kommentarer til følgende artikler i Ugebrevet A4:

– ”Nej til erstatning: For fire ud af ti afviste veteraner var krigen ikke farlig nok”, onsdag den 9. november 2016, jf.

http://www.ugebreveta4.dk/nej-til-erstatning-for-fire-ud-af-ti-afviste-veteran_20650.aspx

– ”Professorer dumper behandlingen af PTSD-ramte veteraner”, onsdag den 23. november 2016, jf. [http://www.ugebreveta4.dk/professorer-dumper-behandlingen-](http://www.ugebreveta4.dk/professorer-dumper-behandlingen-af-ptsd-ramte-veteran_20662.aspx)

[af-ptsd-ramte-veteran_20662.aspx](http://www.ugebreveta4.dk/professorer-dumper-behandlingen-af-ptsd-ramte-veteran_20662.aspx)

– ”Afslag til veteraner: Du har ikke PTSD alligevel”, fredag den 25. november 2016, jf. http://www.ugebreveta4.dk/afslag-til-veteraner-du-har-ikkeptsd-alligevel_20664.aspx. ”

Svar:

Vores veteraner har ydet en stor indsats for Danmark, og det skylder vi dem en stor tak for. Regeringen er derfor meget optaget af, at vi tager os godt af veteranerne. Det er helt centralt for mig, at de veteraner, der er kommet til skade, får den hjælp i arbejdsskadesystemet, som de har krav på. Det er vigtigt, at de danske soldater kan regne med, at de skader, som de pådrager sig i forbindelse deres udsendelse, behandles korrekt og hurtigst muligt i arbejdsskadesystemet, og at veteranerne får den arbejdsskadeerstatning, som de er berettiget til. Derfor vil jeg i den kommende tid foretage en gennemgang af området, og jeg har allerede nu taget initiativ til at mødes med veteranorganisationerne for at høre om deres synspunkter i forhold til regler og praksis for behandlingen af veteranernes arbejdsskadesager.

Jeg har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Arbejdstilsynet, der har oplyst følgende:

”Behandlingen af veteransagerne foregår i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i et særligt veteransekretariat, hvor specialiserede medarbejdere udelukkende behandler veteransager. Det skal sikre den bedst mulige behandling af veteranernes arbejdsskadesager, idet der ofte er tale om komplicerede sager, der forudsætter en specialiseret sagsbehandling.

Arbejdsskadesystemet er et arbejdsgiverfinansieret forsikringssystem, der hviler på det grundlæggende princip, at der skal være årsagssammenhæng mellem arbejdet og arbejdsskaden. Arbejdsskader kan derfor kun anerkendes, når der er medicinsk og tidsmæssig årsagssammenhæng mellem det, man har været udsat for på sit arbejde, og den helbredsmæssige skade.

Det betyder, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har pligt til at sikre, at der er stillet en korrekt diagnose, at påvirkningen er relevant og tilstrækkelig i forhold til sygdommen, samt at sygdommen konkret er udløst af påvirkningerne i forbindelse med arbejdet.

Det er i den sammenhæng vigtigt at være opmærksom på, at der er en grundlæggende forskel mellem på den ene side sundhedsvæsenets behandlingsmæssige fokus på helbredelse og symptombehandling og på den anden side arbejdsskademyndighedernes forsikringsmæssige fokus, hvor myndighederne objektivt skal vurdere, om der er en dokumenteret sammenhæng mellem den arbejdsmæssige påvirkning og skaden.

Når Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderer, om diagnosen PTSD er korrekt, og om sygdommen kan anerkendes som en arbejdsskade, sker det ud fra kriterierne for diagnosen PTSD, som er beskrevet i WHO's internationale fortegnelse over diagnosekoder (ICD-10), og som anvendes af Sundhedsstyrelsen.

Diagnosekriterierne skal være opfyldt for, at en sag om PTSD kan anerkendes – både efter arbejdsskadesikringsloven og særloven. Det indebærer blandt andet, at:

- symptomerne på PTSD skal være opstået i tidsmæssig sammenhæng med udsendelsen
- den tilskadekomne skal have været udsat for begivenheder af exceptionelt truende eller katastrofeagtig karakter

I forhold til den *tidsmæssige sammenhæng* fremgår det af diagnosekriterierne for PTSD, at tilskadekomne skal have haft symptomer inden for seks måneder efter den traumatiske begivenhed – for veteraners vedkommende inden for seks måneder efter udsendelsen. Dernæst skal sygdommen enten være fuldt ud til stede inden for seks måneder (almindelig PTSD) eller inden for få år (forsinket PTSD).

Normalt skal der være dokumentation for sygdommens debut og udvikling. I forhold til særloven om sent diagnosticeret PTSD gælder det dog, at tidligere udsendte soldater og andre statsansatte kan få anerkendt PTSD, selvom de ikke er gået til læge tids nok til at opfylde det sædvanlige krav til dokumentation for den tidsmæssige sammenhæng mellem påvirkning og sygdomsudvikling. Med særloven kan en veterans PTSD således anerkendes, såfremt en psykiatrisk speciallæge skriver en erklæring om, at det er *sandsynligt*, at sygdommen er opstået i tidsmæssig sammenhæng med og som følge af de arbejdsmæssige påvirkninger i forbindelse med udsendelsen.

I forhold til udsættelse for *begivenheder af exceptionelt truende eller katastrofeagtig karakter* har Arbejdsmarkedets Erhvervssikring oplyst, at en udsendelse til et krigsområde eller udførelsen af en specifik jobfunktion ikke i sig selv er nok til at opfylde kravet om exceptionelt svær belastning. Tilskadekomne skal have været udsat for en eller flere hændelser af exceptionelt truende eller katastrofeagtig karakter, hvor man konkret:

- har været direkte udsat for beskydninger eller trusler om beskydninger,
- har befundet sig i fare i forbindelse med kørsel i minerede områder, eller
- har påkørt en vejsidebombe, *eller* har oplevet granatnedslag eller mortarangreb på tæt hold.

Enhver sag bliver vurderet individuelt, og der er ikke faste kriterier for, hvornår en belastning kan karakteriseres som værende af exceptionelt truende eller katastrofeagtig karakter.

I forhold til de veteraner, der får afvist deres sag, fordi Forsvaret eller vidner ikke er i stand til at genkende veteranens oplevelser, har Arbejdsmarkedets Erhvervssikring oplyst, at vurderingen af en sag sker på baggrund af den tilskadekomnes beskrivelse af sine oplevelser under udsendelsen.

Hvis Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderer, at veteranens oplevelser som beskrevet er tilstrækkelige, hører Arbejdsmarkedets Erhvervssikring Forsvaret om de belastninger, som veteranen har oplyst at have været udsat for. Hvis veteranens oplysninger ikke modsiges af Forsvaret, lægger Arbejdsmarkedets Erhvervssikring veteranens beskrivelse til grund.

Hvis Forsvaret derimod vurderer, at afgørende hændelser ikke har fundet sted, så spørger Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vidner om disse hændelser. Der er således kun, hvis Forsvaret modsiger tilskadekomnes beskrivelse, og vidner heller kan genkende beskrivelsen, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring anser, at disse hændelser ikke er tilstrækkeligt sandsynliggjort.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål nr. 96 (alm. del), der ligeledes omhandler den ene af de omtalte artikler.”

Jeg kan henholde mig oplysningerne fra Arbejdstilsynet.

Venlig hilsen

Troels Lund Poulsen

Folketingets Lovsekretariat
lov@ft.dk

Karsten Lauritzen
karsten.lauritzrn@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet
Holmens Kanal 20
1060 København K

T +45 72 20 50 00

E bm@bm.dk

www.bm.dk

23. oktober 2019

CVR 10172748

Folketingsmedlem Karsten Lauritzen (V) har den 17. oktober 2019 stillet følgende spørgsmål nr. S 146, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. S 146:

”Mener ministeren, at det er rimeligt, at der i PTSD-arbejdsskadesagerne hos hjemvendte veteraner er et krav til bevisførelsen for den tidsmæssige sammenhæng mellem deres lidelse og deres udsendelse?”

J.nr. 20195200482

Svar:

Det er en grundlæggende præmis i vores arbejdsskadesystem, at der skal være årsagssammenhæng mellem den belastning, som man har været udsat for, og den sygdom eller skade, som man har pådraget sig, hvis man skal kunne få sin sag anerkendt. Det er Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, der i hver enkel konkrete sag vurderer, om en skade kan anerkendes som en arbejdsskade.

Dette skal i veteransagerne balanceres med, at bevisførelsen for årsagssammenhængen, og i den forbindelse den tidsmæssige sammenhæng mellem udsendelsen og udviklingen af PTSD, kan være svær at løfte for veteranerne på grund af de særlige forhold i forbindelse med udsendelse.

På den baggrund vedtog Folketingets partier i 2014 en særlov for veteraner og andre udsendte, der har til formål at balancere de to forhold. Særloven indebærer en *lempelse* af dokumentationskravet for den tidsmæssige sammenhæng mellem udsendelsen og symptomudviklingen.

Særloven betyder således, at der fortsat er krav om en tidsmæssig sammenhæng mellem udsendelsen og udviklingen af symptomer på PTSD, men at der *ikke* er krav om, at den udsendte kan føre bevis for symptomudviklingen i form af lægejournaler eller lignende fra perioden for sygdomsudviklingen.

Veteraner med psykiske lidelser er en særligt sårbar gruppe, og deres arbejdsskadesager er ofte præget af en høj grad af kompleksitet. Soldaterlegatets kritik af sagsbehandlingen gør indtryk på mig, og jeg har derfor bedt Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og Ankestyrelsen om at forholde sig til rapportens kritikpunkter.

Som nævnt i mit brev til Folketinget den 7. oktober 2019, vil jeg vende tilbage til Folketingets partier, når jeg har drøftet kritikken med Arbejdsmarkedets Erhvervs-sikring og Ankestyrelsen.

Venlig hilsen

Peter Hummelgaard Thomsen